

ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА СЛУЖБА УКРАЇНИ
ІНДИВІДУАЛЬНА ПОДАТКОВА КОНСУЛЬТАЦІЯ
від 26.03.2026 р. № 1785/ІПК/99-00-21-02-02 ІПК

Державна податкова служба України за результатами розгляду звернення АТ «» (далі – Банк) щодо коригування фінансового результату до оподаткування на суму залишкової вартості нематеріального активу у зв'язку з його списанням у бухгалтерському обліку та неможливістю отримання в майбутньому економічних вигід від використання такого активу та, керуючись ст. 52 [Податкового кодексу України](#) (далі – [Кодекс](#)), в межах компетенції повідомляє.

Як зазначено у зверненні, права користування програмним забезпеченням не є роялті у розумінні п.п. 14.1.225 п. 14.1 ст. 14 [Кодексу](#). У бухгалтерському обліку визнаються нематеріальними активами, для цілей податкового обліку відносяться до групи 5 нематеріальних активів, мінімальний строк амортизації яких становить не менше 2 років (п. 138.3 ст. 138 [Кодексу](#)), навіть якщо у бухгалтерському обліку строк корисного використання становить 12 місяців.

З урахуванням вимог п. 138.3 ст. 138 [Кодексу](#), амортизація такого активу продовжується до завершення мінімально встановленого строку (2 роки), що призводить до виникнення залишкової вартості нематеріального активу за даними податкового обліку та відповідно – до необхідності коригування фінансового результату до оподаткування.

Відповідно до вимог Міжнародних стандартів фінансової звітності, зокрема [МСБО 38 «Нематеріальні активи»](#), а також внутрішньої облікової політики Банку, строк корисного використання нематеріального активу визначається виходячи з періоду, протягом якого очікується отримання майбутніх економічних вигід від його використання.

Проте, у зв'язку з відсутністю очікуваних майбутніх економічних вигід від використання такого активу та неможливістю подальшого його застосування у діяльності Банку, відповідно до вимог Міжнародних стандартів фінансової звітності та облікової політики, Банк приймає рішення про списання нематеріального активу у бухгалтерському обліку після завершення строку корисного використання.

На дату списання, у бухгалтерському обліку залишкова вартість такого нематеріального активу дорівнює нулю.

Банк просить надати індивідуальну податкову консультацію з такого питання:

- чи має право Банк скоригувати (зменшити) фінансовий результат на залишкову вартість нематеріального активу в податковому обліку (додаток РІ, рядок 1.2.2, п. 138.2 ст. 138 [Кодексу](#)) в результаті його списання у бухгалтерському обліку, у зв'язку з неможливістю отримання в майбутньому економічних вигід від використання такого нематеріального активу?

Відповідно до п.п. 14.1.84 п. 14.1 ст. 14 [Кодексу](#) інші терміни для цілей розділу III використовуються у значеннях, визначених [Законом України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні"](#), національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку і міжнародними стандартами фінансової звітності, введеними в дію відповідно до законодавства.

Згідно з п. 8 [Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 38 «Нематеріальні активи»](#) актив – це ресурс:

- а) контрольований суб'єктом господарювання у результаті минулих подій; та
- б) від якого очікують надходження майбутніх економічних вигід до суб'єкта господарювання.

Нематеріальний актив – немонетарний актив, який не має фізичної субстанції та може бути ідентифікований.

У податковому обліку групи нематеріальних активів та строки дії права користування нематеріальними активами визначені у п.п. 138.3.4 п. 138.3 ст. 138 [Кодексу](#), зокрема:

- до групи 5 відноситься – авторське право та суміжні з ним права (право на літературні, художні, музичні твори, комп'ютерні програми, програми для електронно-обчислювальних машин, компіляції даних (баз даних), фонограми, відеограми, передач (програми) організацій мовлення тощо), крім тих, витрати на придбання яких визнаються роялті.

При цьому строк нарахування амортизації нематеріальних активів групи 5 встановлюється відповідно до правовстановлюючого документа, але не менш як 2 роки.

Якщо відповідно до правовстановлюючого документа строк дії права користування нематеріального активу не встановлено, такий строк корисного використання визначається платником податку самостійно, але не може становити менше двох та більше 10 років.

Об'єктом оподаткування податком на прибуток є прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці, які визначені відповідними положеннями Кодексу (п.п. 134.1.1 п. 134.1 ст. 134 [Кодексу](#)).

Різниці, які виникають при нарахуванні амортизації необоротних активів встановлені ст. 138 [Кодексу](#).

Відповідно до п. 138.1 ст. 138 [Кодексу](#) фінансовий результат до оподаткування збільшується, зокрема, на

- на суму залишкової вартості окремого об'єкта основних засобів та/або нематеріальних активів, визначеної відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, у разі ліквідації або продажу такого об'єкта;
- на суму залишкової вартості окремого об'єкта невиробничих основних засобів та/або невиробничих нематеріальних активів, визначеної відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, у разі ліквідації або продажу такого об'єкта.

Видавнича група «АС»

Згідно з п. 138.2 ст. 138 [Кодексу](#) фінансовий результат до оподаткування зменшується, зокрема, на суму залишкової вартості окремого об'єкта основних засобів та/або нематеріальних активів, визначеної з урахуванням положень цієї статті [Кодексу](#), у разі ліквідації або продажу такого об'єкта.

Згідно п.п. 138.3.1 п. 138.3 ст. 138 [Кодексу](#) розрахунок амортизації основних засобів та нематеріальних активів здійснюється відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності з урахуванням обмежень, встановлених підпунктом 14.1.138 пункту 14.1 статті 14 розділу I цього [Кодексу](#), підпунктами 138.3.2 - 138.3.4 цього пункту. При такому розрахунку застосовуються методи нарахування амортизації, передбачені національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.

Для розрахунку амортизації відповідно до положень цього пункту визначається вартість основних засобів та нематеріальних активів без урахування їх переоцінки (уцінки, дооцінки), проведеної відповідно до положень бухгалтерського обліку.

Амортизація не нараховується за період невикористання (експлуатації) основних засобів у господарській діяльності у зв'язку з їх консервацією.

Згідно з п.п. 138.3.2 п. 138.3 ст. 138 [Кодексу](#) не підлягають амортизації та проводяться за рахунок відповідних джерел, зокрема, витрати на придбання / самостійне виготовлення невиробничих основних засобів, невиробничих нематеріальних активів.

Терміни «невиробничі основні засоби», «невиробничі нематеріальні активи» означають відповідно основні засоби, нематеріальні активи, не призначені для використання в господарській діяльності платника податку.

Отже, право користування програмним забезпеченням, яке в обліку визнано нематеріальним активом 5 групи, що використовується у господарській діяльності платника податку на прибуток, Банк має право зменшити фінансовий результат до оподаткування на суму залишкової вартості об'єкта нематеріальних активів, визначеної з урахуванням положень ст. 138 [Кодексу](#), у разі списання такого нематеріального активу та завершення мінімального строку амортизації цього активу у податковому обліку (2 роки). Таке зменшення відображається у рядку 1.2.2 Додатку РІ до рядка 03 РІ [Податкової декларації з податку на прибуток підприємств](#), затвердженої наказом Міністерства фінансів України [від 20.10.2015 № 897](#) (зі змінами).

Індивідуальна податкова консультація має індивідуальний характер і може використовуватися виключно платником податків, якому надано таку консультацію (п. 52.2 ст. 52 [Кодексу](#)).